

Dave Mathewson, Ufunuo, Mhadhara1, Utangulizi na Usuli

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Dave Mathewson katika mafundisho yake kuhusu kitabu cha Ufunuo. Hiki ni kipindi cha 1, Utangulizi na Usuli.

Kile tutakachofanya kwa vipindi kadhaa vifuatavyo ni kufanyia kazi kitabu cha mwisho kabisa cha Biblia, kitabu cha Ufunuo.

Pengine hakuna kitabu katika historia ya Ukristo ambacho kimeeleweka vibaya au kupuuzwa na kupuuzwa kama kitabu cha mwisho kabisa cha Biblia. Inafurahisha unaposoma historia ya kitabu, hata kilikuwa na shida kidogo kuingia kwenye kanuni za Agano Jipya kwa sababu ya baadhi ya sababu ambazo tutajadili. Lakini unapofikiri, tunapokikaribia kitabu cha Ufunuo, ni jambo la manufaa kukiweka katika mtazamo wake sahihi na kutambua kwamba tunasimama katika mapokeo marefu ya jaribio la kanisa kujaribu kusoma na kuleta maana ya kitabu cha Ufunuo.

Kwa hivyo, ni vyema kuelewa baadhi ya makosa yao na kutoelewana kwao na baadhi ya makosa ya kuepuka, lakini pia kuelewa jinsi wanavyoisoma na kuelewa vyema jinsi tunavyoweza kufaa baadhi ya utambuzi wa kanisa. Unapojifunza historia ya mapokezi ya kanisa na ufahamu wa kitabu cha Ufunuo, watu wengi wanatambua kwamba kanisa kimsingi limetambulishwa kwa njia mbili za Ufunuo. Nambari ya kwanza ni kile ninachoandika kwa urahisi.

Hiyo ni, baadhi ya Wakristo, baadhi ya makanisa, na vipindi vya historia ya kanisa hadi siku ya kisasa wameshughulikia Ufunuo kwa kile ninachofikiri ni tamaa isiyofaa. Yaani, kutenda kana kwamba kitabu cha Ufunuo ndicho kitabu pekee katika Biblia nzima na kila kitu kingine kinachoongoza kwacho kinaweza kupuuzwa. Kama baadhi yenu wanavyoweza kujua, na pengine unaweza kufikiria watu fulani wanaojulikana sana ambao huduma zao zote zimejitolea kutafsiri na kufungua kitabu cha Ufunuo kwa tovuti za kanisa.

Unachohitajika kufanya ni Ufunuo wa Google au Apocalypse na inashangaza tovuti zote zinazotaribu kuelewa Ufunuo, kwa kawaida kwa kujaribu kutusaidia kuelewa jinsi Ufunuo unavyotabiri matukio katika siku zetu wenyewe na jinsi hizo zinavyojitokeza na tayari zinatimizwa. Moja ya mawazo nyuma ya hili ni kweli sasa tuna ufunguo wa kusoma Ufunuo. Yamkini kila karne nyingine isipokuwa yetu wenyewe, tuko gizani na sasa tunapotazama nje katika ulimwengu tunaweza kuona mambo haya yote yakitendeka na kwa ghafula tuna ufunguo wa kufungua mafumbo na siri za kitabu cha Ufunuo.

Mojawapo ya maonyesho ya hivi majuzi ya kina ya kifasihi ya hii ilikuwa mfululizo unaojulikana wa Kushoto nyuma na ingawa mfululizo huo ni wa kubuni na ulikusudiwa kuwa wa kubuni, wakati huo huo unakusudiwa kuonyesha katika muundo wa kubuni kile ambacho waandishi walifikiri kihalisi au jinsi waandishi walivyofikiri kihalisi Ufunuo na maandiko mengine ya kinabii katika Agano la Kale na Jipya yangetimizwa na jinsi gani yangetimizwa. Kile inachofanya ni kwamba inalinganisha picha na maono ya kitabu cha Ufunuo na matukio ambayo wanafikiri yanaakisiwa katika siku yetu ya kisasa katika karne ya 21 na kuonyesha kwa njia ya kubuni jinsi matukio hayo yanavyohusiana na kupatana na kitabu cha Ufunuo. Kwa hivyo dhana ni kwamba Yohana alikuwa anatabiri matukio ya kutokea katika karne ya 21 na kwa hivyo anaandika haya.

Kama mwandishi mmoja alivyosema, ni kana kwamba Yohana alikuwa msafiri wa wakati na alisafiri hadi karne ya 21 na kuona matukio haya yote. Sasa anarudi kwa waandikaji wake wa karne ya kwanza na kuyaandika labda katika muundo fulani ambao hawangewahi kukisia na kamwe wasingeweza kuelewa, lakini sasa katika karne ya 20, katika karne yetu ya 21 ya kiteknolojia, enzi ya kisiasa na mazingira, kwa ghafula tuna ufunguo wa kuelewa jinsi kitabu cha Ufunuo kinavyotimizwa. Kwa hiyo hiyo ni njia mojawapo inayoonyesha vipindi vingi vya historia ya kanisa, kukipenda kitabu, kupendezwa na kitabu cha Ufunuo, ambacho kwa kawaida ni jaribio la kueleza jinsi Ufunuo unatabiri matukio yanayotokea katika karne ya 4 au 15 au 20 au sasa karne ya 21.

Aina ya njia iliyo kinyume na hiyo ni kupuuza kabisa kitabu. Hiyo ni, kwa watu wengi, wanaposoma picha za kupendeza zaidi katika kitabu cha Ufunuo na baadhi ya taswira na mifano ya ajabu, hawana uhakika wa kufanya hivyo. Kwa hivyo, suluhu rahisi zaidi ni kuipuuza na kurudi kwenye misingi salama zaidi ya barua za Paulo au hadithi zinazojulikana zaidi katika Injili au kitu kama hicho.

Kwa hiyo, kwa mfano, unapofungua Biblia yako kwenye Ufunuo sura ya 9, unasoma maelezo haya ya ajabu ya nzige hawa wanaoruka na kuruka nje, na unapoisoma, wao ni kama nzige wengine ambao umewahi kukutana nao na wanasikika zaidi kama kitu kutoka kwenye sinema ya kisayansi ya kutisha au kitu kama hicho. Kwa hiyo, kuanzia mstari wa 2 wa sura ya 9, mwandishi wa Ufunuo anasema, Alipofungua kuzimu, moshi ukatoka humo kama moshi wa tanuru kubwa. Jua na mbingu zikatiwa giza kwa moshi huo wa kuzimu, na nzige wakashuka duniani na kutoka katika moshi huo wakapewa uwezo kama wa nge wa dunia.

Wakaambiwa wasidhuru nyasi za dunia wala mimea wala miti, bali wale tu ambao hawakuwa na muhuri wa Mungu kwenye vipaji vya nyuso zao. Hawakupewa mamlaka ya kuwaua, ila kuwatesa tu kwa muda wa miezi mitano na nusu. Nami nitaruka aya kadhaa ambapo mwandishi anaanza kuelezea nzige hawa.

Nzige hawa wanaonekana kama farasi waliotayarishwa kwa vita. Sasa una nzige hawa wanaotoka kwenye shimo hili kutoka kwa moshi, lakini sasa mwandishi anasema wanaonekana kama farasi walioandaliwa kwa vita. Kisha anasema, Juu ya vichwa vyao, walikuwa wamevaa kitu kama taji za dhahabu, na nyuso zao zilifanana na nyuso za wanadamu.

Nywele zao zilikuwa kama nywele za mwanamke. Meno yao yalikuwa kama meno ya simba. Walikuwa na ngao za kifuani kama ngao za chuma, na sauti ya mabawa yao ilikuwa kama ngurumo ya farasi wengi na magari yanayokimbilia vitani.

Walikuwa na mikia iliyochoma kama nge, na katika mikia yao walikuwa na uwezo wa kuwatesa watu kwa muda wa miezi mitano. Nitaishia hapo hapo. Tutaangalia maandishi hayo baadaye.

Lakini angalia mseto wa ajabu wa vipengele vinavyofanana na wanyama na vipengele vinavyofanana na wadudu, na kisha vipengele vinavyofanana na binadamu na vipengele vya wanyama pia, vyote vikiunganishwa katika picha hii karibu ya kustaajibisha ambayo inafaa zaidi kwa filamu ya kutisha ya kisayansi au kitu kama hicho. Lakini watu wanasoma hili, na jibu ni kawaida kushangazwa na kitabu hivi kwamba ni salama zaidi kukipuuza. Na labda baadhi ya watu huchukizwa sana na wale ambao wamehangaikia sana kitabu cha Ufunuo hivi kwamba tena ni rahisi sana kuukwepa Ufunuo na kurejea kwenye vitabu salama zaidi vya barua za Paulo au Injili.

Ufunuo kwa wengi bado ni kitabu chenye mihuri saba. Licha ya ukweli kwamba Ufunuo unadai kuwa haujatiwa muhuri, kwa wengi kitabu cha Ufunuo bado kimetiwa muhuri. Kama baadhi yenu yamkini wanavyojua, na wanaojulikana sana, John Calvin, kama mwanafikra mahiri kama alivyokuwa, na ingawa aliandika maoni juu ya kila kitabu cha Agano Jipya, hakuandika kitabu kimoja kwenye kitabu cha Ufunuo.

Na pengine baadhi ya waandishi wa Ufunuo wangepanya vyema zaidi kufuata mwongozo wake. Na kwa hivyo, bora tunakipuuza kitabu na tungependelea kukiacha mikononi mwa wanachuoni au wale wanaofaa zaidi kujaribu kuleta maana ya kitabu hiki cha kushangaza. Kwa hivyo, inaonekana kwangu unaposoma historia ya kanisa, ama tumehangaishwa sana na kitabu na kujaribu kukielewa, na kutayarisha huduma nzima kukizunguka kitabu, kwa kawaida tukijaribu kukisoma kwa kuzingatia matukio yanayoendelea katika siku zetu wenyewe, au tunakipuuza.

Ni isiyo ya kawaida na ya ajabu, hatujazoea, hatujaona kitu kama hiki, kwamba ni rahisi zaidi kuipuuza na kuiacha mikononi mwa mtaalamu ili kujaribu kufanya maana yake. Hata nje ya kanisa, kitabu cha Ufunuo kina majibu, kwa kawaida moja ya mashaka. Kwa sababu ya baadhi ya taswira zenye jeuri, Ufunuo mara nyingi umeonekana na wale walio nje ya kanisa kama kitu cha kutiliwa shaka na hata kuukataa kabisa kuwa una thamani yoyote kwa mtu yeyote.

Kwa mfano, ilikuwa ni Friedrich Nietzsche, mwanafikra wa Kijerumani, alisema, Ufunuo ni mlipuko mkali zaidi wa ulipizaji kisasi katika historia yote iliyorekodiwa. George Bernard Shaw alisema kwamba Ufunuo ilikuwa rekodi ya kushangaza ya maono ya mraibu wa dawa za kulevya. Hivyo ndivyo alivyoeleza kitabu cha Ufunuo.

Kwa hiyo hata nje ya kanisa, watu bado hawana uhakika kabisa la kufanya na kitabu hiki. Na bora zaidi, inatibiwa kwa mashaka makubwa. Na mara nyingi huonekana kama chanzo cha kila aina ya maovu na shida na maovu ya jamii, nk.

Lakini kitabu cha Ufunuo, wakati huo huo, hata nje ya kanisa, mara nyingi ndicho chanzo na msukumo wa sinema zetu nyingi. Sinema zetu zinaitwa Apocalypse au sinema ambazo zina mada zinazotoka moja kwa moja katika kitabu cha Ufunuo. Kwa hiyo hata nje ya kanisa, kitabu cha Ufunuo kimekuwa na athari katika jamii yetu.

Kwa hivyo kutokana na kutoelewana ambako kitabu cha Ufunuo kinashughulikiwa katika kanisa letu na nje ya kanisa letu, inaonekana kwangu kwamba ni muhimu kukiangalia kitabu hicho tena. Ikiwa tunaamini kwamba kitabu cha Ufunuo ni neno la Mungu na kiko katika kanuni za Maandiko kama sehemu ya neno la Mungu na ufunuo wake kwa watu wake, basi inaonekana kwamba tunahitaji kuacha tena na labda kujielekeza upya kwenye kitabu hicho na kukitazama tena. Na hivyo ndivyo ninavyotaka kufanya katika kozi hii.

Nataka kwa matumaini kuanza kuondoa baadhi ya hofu na baadhi ya mashaka katika kusoma kitabu cha Ufunuo na pia kuepuka baadhi ya obsession na njia kutowajibika kwamba kitabu cha Ufunuo imekuwa kutibiwa pia. Kwa kweli, inashangaza kwamba kitabu cha Ufunuo, jina lenyewe la Ufunuo, linatokana na neno la Kigiriki, apokalipsis, linalomaanisha kufunuliwa au kufunuliwa. Na kwa hivyo Ufunuo basi kimsingi unakusudiwa kutoficha ujumbe wake na kuuficha kama kitu cha kushangaza na cha siri ambacho hakuna mtu anayeweza kuuelewa.

Lakini kwa hakika, hapo mwanzo kabisa, Ufunuo kama kufunuliwa au kufunuliwa kwa hakika unakusudiwa kufunua ukweli wa Mungu na kufunua neno la Mungu kwa watu wake na kwa kanisa lake. Haikusudiwi kuficha na kuficha maana yake, bali kuifunua na kuifichua. Hata hivyo, ufunguo wa kufanya hivyo ni kujiuliza Ufunuo ni kitabu cha aina gani na jinsi unavyofunua na kufunua maana yake. Kama vile msomi Mwingereza Richard Baucom alivyosema, sehemu ya tatizo katika historia ya kanisa katika kuelewa Ufunuo na tafsiri nyingi zisizo sahihi zimeanza kwa kushindwa kufahamu ni aina gani ya kitabu cha Ufunuo hasa.

Kwa hiyo, jambo la kwanza ninalotaka kufanya ni kuuliza jinsi tunavyopaswa kusoma kitabu cha Ufunuo. Hiki ni kitabu cha aina gani? Na kwa nini iliandikwa hapo kwanza? Na hivyo nataka kufanya mambo mawili aina ya katika sehemu ya utangulizi kuelekea kwa kweli kuangalia kitabu yenyewe kwa undani zaidi. Na hiyo ni kuchunguza maswali mawili. Namba moja, kwa nini kitabu cha Ufunuo kiliandikwa hapo kwanza?

Ni hali gani zilizozunguka kutayarishwa kwa kitabu hicho na kuandikwa kwa kitabu cha Ufunuo? Kwa nini Yohana alikuwa na maono haya hapo kwanza? Ni nini kilikuwa kikiendelea kihistoria? Na ni hali gani zilizozunguka kuandikwa kwa kitabu hiki? Na kisha pili, pamoja na kwamba, kuuliza swali, ni aina gani ya kitabu hiki? Ni nini, kama wasomi wanavyosema, aina ya fasihi, aina ya fasihi ambayo kitabu hiki ni cha? Kwa kuwa hilo ndilo litakalotusaidia kuelewa, kuanza kuelewa, kitabu hiki kinahusu nini? Je, inajaribu kufanya nini? Je, Mungu alikuwa anajaribu kusema na kufichua nini kwa watu wake kwa kutokeza na kutia moyo jambo hili lisilo la kawaida, angalau kwetu, na kitabu hiki cha kipekee? Kwa hiyo, ninachotaka kufanya, nataka kuanza kwanza kabisa kwa kuuliza swali, kwa nini kitabu hiki kiliandikwa? Au hiyo ni kukisoma kitabu kwa kuzingatia historia na mazingira yake.

Inashangaza, kwamba tunaposoma sehemu nyingine ya Agano Jipya na Agano la Kale pia, tunaposoma vitabu hivyo, kwa kawaida tunafundishwa kusoma vitabu hivyo, kwanza kabisa, kwa kuzingatia hali ya kihistoria ambayo vitabu hivyo vilikuwa majibu. Kwa hivyo, unaposoma kitabu cha Wagalatia, kwa mfano, katika Agano Jipya, unafundishwa kusoma hilo kwa kuzingatia shida au shida au hali ambayo Paulo alikuwa akizungumzia. Alikuwa akihutubia kundi ambalo mara nyingi tunalitaja kuwa Wayahudi, ambao walikuwa wakijaribu kuwafanya Wakristo wa Mataifa wajitiishe kwa sheria ya Musa kama ishara kwamba walikuwa watu wa Mungu kweli.

Na hivyo, tunasoma Wagalatia katika mwanga wa historia yake ya kihistoria na hali ya kihistoria kwamba Paulo alikuwa akihutubia kabla ya sisi kujaribu kufanya maana yake katika maisha yetu wenyewe. Au Agano la Kale, ukirudi kwa nabii Isaya, na ukaanza kukisoma kitabu, moja ya mambo ambayo unapaswa kufanya ni kuelewa ni nini kilikuwa kinaendelea ambacho kilimfanya Isaya kuandika kitabu hicho hapo awali. Na unahitaji kuelewa hali ilivyokuwa kuelekea uhamishoni kwani taifa lilikuwa karibu kuwa tayari kupelekwa utumwani, uhamishoni.

Na baadhi ya hali zinazopelekea hilo ili kuelewa vizuri kitabu na kwa nini mwandishi alikiandika hapo kwanza. Kwa hivyo, tumejifunza kwamba mojawapo ya kanuni muhimu zaidi za kihemenetiki katika kuelewa vitabu vya Biblia ni kuvielewa kulingana na muktadha wao wa asili wa kihistoria na mwandishi alikuwa nani, hali yake ilikuwaje, kwa nini alikuwa akiandika haya kwanza, ni akina nani walikuwa wasomaji wake na tatizo lilikuwa nini au ni masuala gani ambayo mwandishi alikuwa akijaribu kuyashughulikia. Kwa maneno mengine, tunatambua kwamba nyaraka za Agano Jipya hazikuandikwa katika ombwe, lakini ziliandikwa kama aina ya majibu ya kichungaji kwa matatizo na hali mbalimbali.

Sasa sababu ya mimi kutumia muda kidogo kuzungumzia jambo hili ni jambo la kustaajabisha kwamba tunapuuza hili linapokuja suala la kutafsiri kitabu cha Ufunuo. Lakini kwa nini tunapuuza kanuni hii inapokuja suala la kusoma kitabu kama kitabu cha Ufunuo? Na hivyo tena, sisi ama kupuuza kitabu au mbinu nyingine ni sisi kuruka haki kwa uwiano wa siku ya kisasa, ambayo tena, kihistoria inaonekana kuwa ilitokea

tangu karne ya 2 AD, halisi baada ya Ufunuo kuandikwa. Lakini tunaanza kusoma Ufunuo kwa ulinganifu na matukio ya kisasa na mambo yanayoendelea katika siku zetu wenyewe.

Tunatoa mawasiliano ya haraka na uhusiano kati ya hizi mbili kana kwamba Ufunuo ulikuwa unatabiri chochote kinachoendelea katika mazingira yetu ya kisiasa ya karne ya 21 na hali ya kiteknolojia na kihistoria. Lakini nataka kuanza kwa kupendekeza kwamba tunahitaji kuuchukulia Ufunuo kama tunavyofanya kitabu kingine chochote katika Agano Jipya na Agano la Kale, na hiyo ni kukisoma kwa kuzingatia, kwanza kabisa, kwa kuzingatia historia yake yenyewe. Tunahitaji kuisoma kama jibu kwa hali maalum za kihistoria.

Tunahitaji kuisoma kama kitu kilichoandikwa, kwanza kabisa, kwa kikundi cha wasomaji katika karne ya 1. Tutaona kundi la makanisa katika karne ya 1 ambayo yalikuwa yanakabiliwa na mfululizo wa masuala na matatizo na migogoro. Na kwa hivyo, ninachotaka kufanya ni kutumia muda kidogo kujaribu kufunua kile ambacho kinaweza kuwa kinaendelea katika karne ya 1 ambacho kilimfanya John kuandika kitabu hiki.

Tena, kwa maoni yangu, John hakukaa tu chini na kuwa na maono haya katika utupu nje ya hewa nyembamba lakini alikuwa akijibu kwa mfululizo maalum wa masuala na matatizo katika kundi la makanisa katika karne ya 1 wanaoishi katika utamaduni na mazingira na himaya ambayo ilikuwa na mamlaka na udhibiti katika siku hiyo. Sasa, mahali pa kuanzia kwa hili, nadhani, ni kwa kitabu cha Ufunuo chenyewe. Ufunuo unatuambia kidogo sana kuhusu hali ambayo ulikuwa unashughulikia.

Na inafanya hivyo katika sura ya 2 na 3, na tutaangalia sura hizo kwa undani zaidi tunapoanza kufanyia kazi kitabu hicho. Lakini katika sura ya 2 na 3, tunaona kwamba kitabu cha Ufunuo kwa hakika kimeandikiwa makanisa saba ya kihistoria yaliyokuwepo Magharibi mwa Asia Ndogo, au Uturuki ya kisasa. Na kwamba makanisa hayo kwa hakika yalikuwa makanisa ya kihistoria yanayojulikana na yanakabiliwa na msururu wa masuala na matatizo.

Kanisa lipo katika mji wa Efeso, kanisa katika mji uitwao Smirna, moja katika mji uitwao Pergamo, moja katika mji uitwao Laodikia, na michache ya wengine. Lakini jambo la kuanzia ni kuelewa kwamba Ufunuo umeandikwa kwa makanisa saba halisi ambayo yalikuwepo kihistoria na yalikuwa yakikabiliwa na msururu wa masuala kutokana na mazingira na mazingira ambayo yalijipata. Jambo kuu ni kwamba makanisa haya, makanisa yote saba, na mengine mengi kama hayo katika eneo hilo, yalikuwa katikati kabisa ya Milki ya Rumi.

Milki ya Kirumi ilikuwa nguvu ya kisiasa, kidini na kiuchumi na kijeshi ya wakati huo. Kwa hakika ilifuata milki kadhaa muhimu, kama vile utawala wa Milki ya Ugiriki kutoka kwa Aleksanda na Milki ya Uajemi, n.k., nk., hadi kufikia Milki ya Babeli. Lakini

sasa Milki ya Kirumi inazipita zote hizo na kuibuka kuwa nguzo ya kisiasa na, tena ya kidini, kijeshi, na kiuchumi ya wakati huo.

Na haya makanisa saba yakajikuta yakiishi moja kwa moja ndani ya moyo wa utawala wa Kirumi. Sasa, Ufalme wa Kirumi ulipanua mipaka yake zaidi ya milki yoyote inayojulikana au ufalme wowote unaojulikana hadi wakati huo. Na jinsi Ufalme wa Kirumi ulivyogawanya utawala wake ulipoenea, utawala wake ulipokua juu ya nchi yote, jinsi ulivyodumisha utawala wake juu ya ufalme huu mkubwa na ulioenea ilikuwa ni kuugawanya katika majimbo, kwa namna fulani kidogo kama majimbo.

Na juu ya majimbo hayo wangekuwa watawala. Na hii ilikuwa njia ambayo Roma iliweka udhibiti juu ya milki yake kubwa na inayokua. Makanisa haya saba yote yalikuwa katika mojawapo ya majimbo hayo kwenye kitovu cha utawala wa Kirumi na Ufalme wa Kirumi.

Sasa, kwa kuchora tu sana, haraka sana kidogo kuhusu Rumi ili kwa namna fulani uelewe ni nini makanisa haya saba na mengine mengi kama hayo yalikuwa yanapingana nayo katika karne ya kwanza. Rumi, angalau kwa mtazamo wa ulimwengu na kwa mtazamo wa Rumi yenyewe, Rumi ilikuwa imeleta amani na ustawi kwa milki yote. Kwa maneno mengine, kuongezeka kwake kwa hegemony, na kuenea kwake juu ya ardhi yote kulionekana kimsingi kama jambo chanya.

Ndiyo, Rumi ilikuwa na wakosoaji wake na kulikuwa na watu ambao hawakufurahishwa na kuenea kwa Roma kwa utawala wake na jinsi ilivyofanya mambo. Lakini kwa ujumla, hasa Roma yenyewe ilionekana kama, na Roma ilijionyesha kama mfadhili kwa ulimwengu mzima. Roma ilikuwa imeleta amani katika milki yote.

Ilileta ustawi. Kila mtu aliyekuwa chini ya utawala wa Rumi alipata baraka zake na kwa hiyo kwa hakika ilikuwa na deni la shukrani kwa Roma kwa sababu Roma iliwajibika kwa baraka zote ambazo raia wake walifurahia, wale wote waliokuwa chini ya utawala wake. Nguvu zake za kijeshi zilikuwa na jukumu la kuisaidia kueneza utawala wake na kwa kuziteka nchi na watu waasi na wenye madhara na moja ya zile zinazoitwa hekaya ambazo Roma iliegemea inaakisiwa na msembo ambao labda umeusikia, yaani amani ya Roma.

Roma ilijulikana kwa kuleta amani na sehemu ya hiyo ilikuwa kupitia nguvu zake za kijeshi, iliweza kutiisha uasi, kuweka mambo chini ya udhibiti, na kuhakikisha kwamba amani inatawala katika himaya yote. Pia iliwajibika kwa ustawi wa kiuchumi kama tulivyokwisha sema. Roma ilijulikana kwa kuanzisha enzi ya dhahabu au enzi ya dhahabu.

Roma pia ilijulikana kwa kuleta haki na uadilifu katika nchi nzima. Sasa nyuma ya haya yote, nyuma ya haya yote kuna ukweli kwamba Rumi ilifikiri kwamba ilikuwa

imechaguliwa na miungu kutawala juu ya nchi na kuleta amani na ustawi. Rumi ilijiona yenyewe na watawala wake, wafalme, kama kimsingi mwokozi wa ulimwengu.

Hata mfalme mwenyewe alianza kuonekana kama wakala wa mapenzi ya miungu na miungu yote kama vile Zeus na wengine, baadhi ya miungu maarufu ya Kigiriki na Kirumi, mfalme alionekana kimsingi kufanya mapenzi ya miungu na yeye mwenyewe hivi karibuni, mfalme mwenyewe, hivi karibuni alikuja kwa kweli wakati fulani kutibiwa kama mungu. Hasa baada ya wafalme kufa, lakini inaonekana hata baadaye wafalme walio hai wangeweza kuchukuliwa kama mungu na walionekana kuwa wanastahili ibada na utii na ibada ya mtu. Hata jina la cheo Bwana na Mungu lingeweza kutumiwa yaonekana kuwahusu baadhi ya maliki.

Njia ambayo hii ilitekelezwa, jinsi utambuzi wa hali ya kimungu ya Roma na miungu iliyo nyuma yake na hata maliki mwenyewe, jinsi hii ilitekelezwa kupitia kile kinachojulikana kama ibada ya maliki. Hiyo ni, ibada ya maliki ilikuwa tu mfumo wa njia za kukuza ibada na utii kwa Roma na kwa maliki wake. Na kwa kawaida, ikiwa ungepitia jiji la kawaida la Wagiriki na Waroma au jiji la Kirumi katika mojawapo ya majimbo ya Asia Ndogo katika Milki ya Roma, ungeona mahekalu yakijengwa kwa kuwekwa wakfu si kwa miungu ya kigeni tu bali pia kwa heshima ya maliki mwenyewe.

Ungeona picha za maliki, sanamu na sanamu, hata maandishi kwenye baadhi ya kuta, na vikumbusho vingine vya kuona vya hali ya kimungu ya Roma na hata mfalme mkuu na yote ambayo mfalme alikufanyia. Kwa hivyo, vikumbusho hivi vilikusudiwa kulazimisha na kuhimiza kuonyesha utii na hata kumwabudu mfalme. Mingi ya miji hii, baadhi ya miji hii ambayo Yohana anahutubia katika makanisa saba katika Warumi 2 na 3, samahani, Ufunuo 2 na 3, pia ilikuwa na kile kilichojulikana kama mlinzi wa hekalu.

Huyo ni mtu ambaye alikuwa na jukumu la kudumisha na hata kutekeleza utendakazi wa ibada ya maliki. Huo ndio utaratibu huu wote wa kukiri deni la shukrani ambalo ulikuwa na deni la Roma na mtawala wa Kirumi kwa baraka zote walizokupa. Na kulikuwa na sherehe za kila aina ambazo zilifanyika kwa heshima ya mfalme ambazo unaweza kushiriki.

Pia ni muhimu kutambua pia, michache ya miji hii, kwa kweli mfalme mwenyewe mapema, na Roma ilitawaliwa na mfululizo wa wafalme, lakini mapema baadhi ya watawala waliidhinisha ujenzi wa mahekalu katika michache ya miji hii. Katika baadhi ya miji mingine, ni watu wenyewe tu walioamua kwa heshima ya mfalme kujenga hekalu kwa jina la mfalme. Lakini majiji yote saba ya Ufunuo 2 na 3 au makanisa yote katika miji saba ya Ufunuo 2 na 3 yalikuwa na ibada hai ya maliki, na mingi yake ikiwa na mahekalu kwa heshima ya mfalme na vile vile kwa heshima ya miungu mingine ndani ya miji hiyo.

Sasa, tena, ili kufanya mambo yapendeze zaidi, ibada ya maliki au mfumo uliodumisha na kulazimisha ibada ya maliki na hata miungu ya Rumi, ibada hii yote ya maliki na mfumo wa ibada na sherehe zake na sherehe na mahekalu yake na sanamu viliunganishwa katika siasa lakini pia maisha ya kiuchumi ya mengi ya miji hii. Kwa mfano, ikiwa ulishikilia kazi fulani, iwe shughuli ya kibiashara au kitu kingine chochote katika jiji la karne ya kwanza katika Milki ya Roma, mara nyingi hiyo ilihusishwa na fursa na nyakati ambapo ungeshiriki katika kumwabudu maliki na kuabudu miungu. Vyama vingi vya biashara vilivyokuwepo katika baadhi ya miji vingekuwa na miungu walinzi, na itakuwa jambo lisilofikirika kwamba ungekuwa mfuasi wa mojawapo ya vyama hivi au kwamba ungefanya kazi fulani ndani ya mojawapo ya miji hii na usionyeshe shukrani yako kwa njia ya kuonyesha utii na kushiriki katika baadhi ya sherehe na matukio haya kwa heshima ya miungu au mfalme ambaye kwa heshima na upendeleo wa kifedha ulimtukuza mfalme. kupitia kazi yako.

Kwa hiyo, ni nani aliyewajibika kwa amani iliyotawala katika milki yote? Nani aliwajibika kwa baraka, nyenzo na vinginevyo? Nani aliwajibika kwa ustawi na ustawi wako? Nani aliwajibika kwa haki, nk., nk. Naam, ingekuwa ishara ya kutokuwa na shukrani kupindukia, hata uasi, kukataa kukiri, hatimaye, Roma na maliki wake kwa yale waliyokuwa wamefanya, hasa katika jamii iliyothamini ulinzi na kuthamini aibu ya heshima. Itakuwa ni uvunjaji mbaya sana kukataa kuonyesha heshima. Kwa hiyo, maisha ya kisiasa, kiuchumi, ya kidini ya Dola ya Kirumi yaliunganishwa kwa karibu.

Katika nchi nyingi leo, kama vile Marekani, hii ni dhana ngeni, na sidhani kama hatuelewi jinsi maisha ya kiuchumi, kisiasa na kidini ya Dola ya Roma yalivyohusishwa na kuhusishwa kwa karibu. Pengine, basi, Kitabu cha Ufunuo, ingawa tarehe si muhimu kuandikwa, na ingawa kumekuwa na idadi ya chaguzi, mbili au tatu ambazo zina uwezekano mkubwa, inaonekana chaguo maarufu zaidi ni kwamba Kitabu cha Ufunuo kiliandikwa pengine mwaka wa 95 au 96 BK, katikati ya muongo wa mwisho wa karne ya kwanza wakati mfalme wa Rumi wakati huo alikuwa Domitian. Tarehe nyingine maarufu ni katikati ya miaka ya 60 BK wakati Nero alipokuwa mfalme, lakini wasomi wengi leo, nadhani, wanaunga mkono na kubishana kuhusu tarehe takribani 95 au 96.

Nitafuata hivyo. Nadhani kuna ushahidi mzuri kwa hilo, lakini hakuna ninachosema kitategemea sana kuweka tarehe sahihi. Kwa hiyo, hiyo ni habari kidogo juu ya usuli wa kihistoria, hali ya kidini, kisiasa, na kiuchumi ambayo ilitawala juu ya Milki yote ya Roma, na hali ambayo ingekuwa imeenea katika majimbo ambayo makanisa yalijikuta katika karne ya kwanza.

Sasa, kama unavyoweza kuanza kuona, hata kutokana na maelezo haya mafupi, Wakristo wangekabiliwa na tatizo. Kwa kweli kulikuwa na njia mbili zinazowezezana, labda njia nyingine, lakini njia mbili mashuhuri, ambazo Mkristo wa mojawapo ya

makanisa katika miji saba ambayo Ufunuo 2 na 3 inazungumzia, njia mbili kuu ambazo wangeweza kukabiliana na hali kama hiyo. Baadhi yao wanaweza kupinga.

Wangeweza kukataa kushiriki katika kukiri Kaisari, Milki ya Roma, kuwa Bwana na Mungu na kama ya kimungu, kukataa kushiriki katika ibada ya maliki, kukataa kushiriki katika matukio kama vile karamu na sherehe nyinginezo kwa heshima ya kumwabudu maliki, kukataa kuunga mkono wakati mashirika yao ya kibiashara yalipotoa fursa za kukiri kwamba ufanisi wao, na kukataa kabisa ustawi wao na kukataa uchumi wao wenyewe kutoka kwa utawala duni. na dini ya Dola ya Kirumi. Wangeweza kupinga hilo kwa sababu, kwao, hili lilikuja tu kupingana na ukweli kwamba kuna Mwokozi na Bwana mmoja tu, naye ni Yesu Kristo. Na kumkubali mtu mwingine yeyote, kujihusisha kikamilifu na utamaduni wa Wagiriki na Warumi kungekiuka hilo au kuathiri ubwana wa kipekee wa Yesu Kristo.

Wanawezaje kudai Yesu Kristo kama Bwana na Mwokozi wakati hapa mfalme anadai jambo lile lile? Kwa hivyo, kwa sababu hiyo, wengi walipinga na pia walikabili matokeo, ambayo yangekuwa kiwango fulani cha kutengwa au hata mateso. Sasa, ni muhimu kutambua kwamba katika hatua hii, tunapozungumza kuhusu mateso, katika hatua hii bado hakuna kitu chochote kama mateso ya Wakristo katika himaya nzima ambapo tunaleta picha hii akilini mwetu ya majeshi ya Kirumi yakienda mijini na kwenda mlango kwa mlango na kuwakokota Wakristo barabarani na hatimaye kwenye uwanja wa michezo ili kuliwa na wanyama wakali. Hiyo ilitokea baadaye katika karne ya 2 hivi.

Lakini katika hatua hii, mateso mengi yalikuwa ya hapa na pale na ya kienyeji. Kwa maneno mengine, haikuwa sana mfalme mwenyewe ambaye alikuwa akizunguka kuwa na kisasi rasmi dhidi ya Wakristo. Ilikuwa zaidi katika ngazi ya ndani.

Wengi wa wenye mamlaka na maofisa katika ngazi ya eneo ambao walitaka kujipendekeza kwa maliki walikuwa wakitekeleza jambo hilo na kusababisha matatizo kwa Wakristo waliokataa kuridhiana. Kwa hivyo, kwa wakati huu, hakuna kitu kama mateso haya ya kifalme, yaliyoidhinishwa rasmi na mfalme mwenyewe. Na kwa kweli, Yohana anatuambia hadi sasa, yeye tu, kunaweza kuwa na zaidi, lakini Yohana anatuambia hadi sasa anajua tu mtu mmoja ambaye amekufa.

Katika sura ya 2, mstari wa 13, mtu mmoja aitwaye Antipa amekufa kwa ajili ya imani yake. Ingawa, unaposoma Ufunuo kwa uangalifu, Yohana anaonekana kutazamia kwamba mengi zaidi yatafuata. Na unayo lugha hii kali sana ya mateso na watakatifu kuchinjwa na kukatwa vichwa na kuuawa kwa ajili ya imani yao.

Kwa hiyo, Yohana hatarajii zaidi kuja, inavyoonekana, wakati Roma na kanisa zikigongana. Lakini katika hatua hii, anatuambia anafahamu tu mtu mmoja ambaye amekufa, mtu anayeitwa Antipa. Yohana mwenyewe yaonekana yuko uhamishoni

kwenye kisiwa cha Patmo kwa sababu ya ushuhuda wake na kwa sababu ya kuhubiri injili.

Lakini tena, bado hakuna kitu kama mateso haya yaliyoenea. Hiyo hakika ilikuja baadaye. Hata hivyo, zaidi ya kupinga na kuteseka matokeo, nadhani kulikuwa na tatizo kubwa zaidi katika makanisa ya Ufunuo 2 na 3. Na hiyo ilikuwa ni kuridhiana na kuridhika.

Inafurahisha, unaposoma barua saba au jumbe saba kwa makanisa katika sura ya 2 na 3, ni wawili tu kati yao walikuwa wakiteseka kwa aina yoyote ya mateso na kutengwa na majirani na maafisa katika Dola ya Kirumi. Makanisa mengine matano kwa kweli yanapata tathmini mbaya sana na Yesu mfufuka katika jumbe katika sura ya 2 na 3 kwa sababu yanapatana sana na mazingira yao ya kipagani na yameridhika sana na hali yao, hasa kanisa moja linaloitwa Kanisa la Laodikia, kwamba Yesu hana lolote jema la kusema kuwahusu hata kidogo. Makanisa pekee yanayopokea ripoti chanya ni makanisa mawili, Smirna na Filadelfia, na wote wawili ni maskini na wanateseka kwa sababu wamechukua msimamo kwa ajili ya imani yao katika Yesu Kristo.

Wao ni mashahidi wake waaminifu. Makanisa mengine matano yameridhika sana na mazingira yao, wako tayari sana kuafikiana na hali tuliyoieleza hivi punde kuhusu Milki ya Kirumi hivi kwamba wanaonekana kutokuwa na matatizo yoyote na kwa kweli wanapata tathmini mbaya sana kutoka kwa Yesu Kristo katika makanisa saba. Labda baadhi ya makanisa haya yalikuwa ya kuridhika zaidi na kukubaliana katika tabia, labda walikuwa wakifanya hivi ili kuepuka mateso, labda ili kuepuka kupoteza kazi, kuepuka kutengwa, kuepuka hata kifo cha kimwili kama Antipas.

Wengi wao walikuwa wakijaribu kimakusudi kusawazisha kwamba wangeweza kumwabudu Yesu Kristo, lakini pia kumwabudu Kaisari wakati huohuo, kwamba Yesu Kristo alikuwa Bwana, lakini wangeweza pia kumkiri Kaisari na kwa kufanya hivyo waepuke yaliyompata Antipa au kuepuka baadhi ya matatizo ambayo makanisa mengine yaliyokuwa yakichukua msimamo yalikuwa yakipata. Inawezekana pia kwamba wengine hawakutambua walichokuwa wakifanya, kwamba walikuwa wameridhika sana na mazingira yao na hali zao hivi kwamba hawakutambua ni kwa kiwango gani walikuwa wamehatarisha ushuhuda wao kwa Yesu Kristo kwa kuwa wamekubalika sana katika mazingira na mazingira yao na maisha ya kidini na kisiasa na kiuchumi ya Roma hivi kwamba walikuwa vipofu kwa kile kilichokuwa kikiendelea. Na kwa hiyo kitabu cha Ufunuo, na vile vile makanisa saba katika sura ya 2 na 3, lakini sehemu iliyosalia ya kitabu cha Ufunuo basi itakuwa ni ujumbe, kwanza kabisa, wa faraja, ambao ni faraja na faraja na faraja ya kustahimili kwa ajili ya makanisa hayo mawili na makanisa mengine yoyote kama hayo, kwa yale makanisa ambayo yanateseka kwa sababu ya kukataa kwao kuridhiana na kwa sababu yamedumishwa katika kitabu chao cha uaminifu na majaribu. Ufunuo.

Kwa yale makanisa mawili katika sura ya 2 na 3 na mengine kama hayo, kitabu cha Ufunuo kitakuwa chanzo cha faraja na kitia-moyo kwao kustahimili. Lakini kwa wale wanaoridhiana, kwa wale ambao wameridhika sana na mazingira yanayowazunguka katika Milki ya Roma, kitabu cha Ufunuo kitakuwa chanzo cha onyo na himizo. Itatumika kuwashtua wasomaji kutokana na kuridhika kwao.

Itatumika kuwaamsha, kuwasihi watambue hali yao na kuelewa kiwango ambacho wameafikiana, na kuwaita watubu na kugeukia ibada ya kipekee na utiifu na utii kwa Yesu Kristo bila kujali matokeo yatakayoleta. Kwa hiyo, kwa muhtasari wa usuli wa kihistoria wa Ufunuo na uhusika wake katika kufasiri kitabu. Kwa kuzingatia hili, kusudi la Ufunuo basi, kwangu, inaonekana kuwa kufichua asili ya kweli ya Dola ya Kirumi.

Hiyo ni, itatoa mtazamo wa kupinga au tathmini ya kupinga ufalme wa Kirumi kwa kile Roma yenyewe inawasilisha na sanamu zake na vyombo vya habari vyake na propaganda zake kuhusu tabia na asili ya Dola ya Kirumi na jinsi ulimwengu unavyoitazama kwa ujumla. Badala yake, Ufunuo utatoa ukosoaji, ukosoaji wa kinabii wa na kufichua asili ya kweli ya Milki ya Kirumi. Kumbuka tulisema jina la kitabu cha Ufunuo au Apocalypse linamaanisha kufunuliwa, kufunuliwa.

Ufunuo utaifunua Roma katika rangi zake halisi, kuifichua jinsi ilivyo hasa, kuionyesha jinsi ilivyo hasa. Ni mfumo mbovu, usiomcha Mungu, wa kuabudu sanamu, na wenye jeuri unaompinga Mungu, unaobatilisha uwezo wake, unajiweka kama Mungu, unadai kuabudiwa kwa watu wake na unashikilia hilo kwa jeuri. Kila kitu kuhusu Rumi ni kinyume na kile mtu anachokipata hasa katika manabii wa Agano la Kale lakini kile mtu anachokipata katika kitabu cha Ufunuo.

Kwa hiyo, Ufunuo ni ukosoaji wa Rumi. Roma sio yote ambayo imepasuka kuwa. Roma sio yote ambayo inadai kuwa.

Kwa hiyo, Ufunuo ni mwito kwa makanisa yao katika Milki ya Rumi kutazama nje na kuona Rumi katika rangi zake halisi, ili kuiona jinsi ilivyo hasa. Kwa hiyo, Ufunuo ni katika ngazi moja ukosoaji wa kiitikadi wa Rumi. Tena, inafichua asili ya kweli ya Rumi kama utawala wa sanamu, usiomcha Mungu, jeuri, ukandamizaji na ufalme ambao Wakristo wanapaswa kuupinga.

Kwa hiyo, Ufunuo, kwa sababu ya asili ya Ufalme wa Kirumi, Ufunuo ni mwito wa ibada ya kipekee na utii kwa Mungu na Yesu Kristo, bila kujali gharama gani. Kwa Wakristo, tena, kitabu cha Ufunuo kitakuwa, hasa wale wanaonyanyaswa, kitabu cha Ufunuo kitakuwa chanzo cha faraja, chemchemi ya kitia-moyo cha kustahimili na kuendelea katika ushahidi wao mwaminifu hata wapate gharama gani. Kwa makanisa yanayoafikiana, itakuwa mwito wa kutubu, wito wa kuamka, na wito wa kupinga, wasije wao pia kushiriki katika hatima sawa na Dola ya Kirumi.

Kwa hiyo, kulingana na Ufunuo, basi, Yesu ni Bwana. Yesu mwenyewe ni Mungu na Mwokozi. Yeye ndiye anayeleta amani.

Yeye ndiye anayeleta haki, si Rumi au maliki wake. Sasa, ufahamu huu wa Ufunuo hadi sasa kama jibu kwa historia yake, nadhani hutusaidia kwa kiasi fulani kufafanua kile ninachosikia bado kama ufahamu wa kawaida sana wa Ufunuo. Na inakaribia kuangukia katika kundi la pili ambalo tulilielezea kwa kadiri ya jibu la kanisa kwa Ufunuo.

Ya kwanza ilikuwa ni uchu. Ya pili ilikuwa ya kupuuzwa, kwa sababu ni ya kushangaza sana na ina picha nyingi za ajabu, kama wale nzige wenye sifa za kibinadamu, nk, nk, ambazo wengi hukataa. Lakini maelezo ya kawaida ya Ufunuo ni, badala ya hayo, badala ya kujaribu kukabiliana na kitabu, tunasema mambo kama vile, vizuri, najua kitabu cha Ufunuo kinahusu nini.

Mungu anashinda. Na sijui ni mara ngapi nimesikia hivyo. Juzi juzi tu, nilikuwa nikizungumza na mtu fulani aliyesema, na maneno yake kihalisi yalikuwa, sihitaji kusoma kitabu cha Ufunuo.

Najua inahusu nini. Mungu anashinda. Sasa, hata kama kuna ukweli mwingi katika taarifa hiyo, ni mbali sana, ni mdogo sana, na umepunguzwa sana kushughulikia kile ambacho Ufunuo unahusu.

Ndio, Ufunuo unatuambia juu ya ushindi wa Mungu, lakini je! Unaposoma Ufunuo, utagundua kuwa sio juu ya Mungu kushinda. Inahusu jinsi Mungu anavyoshinda. Mungu hushinda kwa kumtuma Mwanawe, Yesu Kristo, kumtuma Mwanawe kama mwana-kondoo aliyechinjwa kupitia ushuhuda mwaminifu wa dhabihu ili kutimiza makusudi ya Mungu.

Mungu hushinda kwa njia ya kushangaza kupitia ushuhuda mwaminifu wa Mwanakondoo na kupitia kifo cha Mwanawe, Yesu Kristo. Na pia ni kitabu cha jinsi kanisa linavyoshinda. Kanisa pia hushinda kwa njia ya ushuhuda wake mwaminifu, hata kufikia kifo, ikibidi.

Kitabu cha Ufunuo kinataka itikio. Sio tu juu ya Mungu kushinda. Inahitaji itikio kutoka kwa watu wa Mungu.

Inawataka watu wa Mungu kumfuata Mwana-Kondoo popote aendako. Kitabu cha Ufunuo kinatokeza swali kwetu, ni nani hasa anayestahili ibada yako? Ni nani anayestahili kweli uaminifu wako, ujitoaji wako, na ibada yako? Ni nani anayestahili utiifu wako kweli? Je, ni Mfalme? Au ni mtawala mwingine yeyote wa kibinadamu? Je, ni taasisi au taasisi nyingine yoyote ya kibinadamu? Au ni Mungu tu na Mwana-Kondoo Wake, Yesu Kristo, vitu vya kipekee vya ibada yako? Kwa hivyo, tunahitaji

kutazama zaidi ya kuona Ufunuo kama kitabu ambacho Mungu hushinda. Kuna ukweli katika hilo, lakini ni mdogo sana katika wigo.

Ufunuo, tena, unatuambia jinsi Mungu anashinda? Kupitia Masihi wake anayeteseka. Kupitia Mwana-Kondoo aliyechinjwa. Mungu anashinda, karibu kwa kushangaza, na kwa hakika tofauti na Milki ya Rumi, Mungu anashinda kupitia Mwanakondoo anayeteseka ambaye anakuja na kufa kwa ajili ya watu wake.

Pia inahusu jinsi watu wa Mungu wanavyoitikia. Watu wa Mungu wanashindaje? Watu wa Mungu wanashindaje? Kupitia njia sawa na Yesu. Kupitia ushuhuda wao kwa uaminifu, hata kufikia kifo.

Na Ufunuo pia ni wito kwa utii wa kipekee na ibada ya kipekee ya Mungu na Mwana-Kondoo, Yesu Kristo. Kutuonyesha kwamba hakuna mtu mwingine, hakuna kitu kingine chochote kinachostahiki ibada na ibada yetu ya kipekee. Sasa, jambo la pili la kuangalia katika kusoma Ufunuo sio tu kwa nini kitabu kiliandikwa, tukiangalia mazingira ya kihistoria, makanisa saba, na hali yao katika dola ya Rumi, na changamoto zilizoletwa, lakini kisha kuuliza swali lingine, ni aina gani ya kitabu cha Ufunuo? Tunashughulikia kitabu cha aina gani? Hiyo ni, ni aina gani ya fasihi tunayosoma, na hiyo inadaije, na hiyo inahitaji kwamba kwa kweli tuisome na kujaribu kuelewa? Kwa maneno mengine, inatubidi tu kusoma Ufunuo kulingana na aina ya fasihi ambayo Yohana alikuwa akiandika na kuwasiliana na wasomaji wake wa kwanza, kile alichokuwa akikusudia kuwasiliana, na jinsi ambavyo wangeweza kukielewa vyema, kwa kadiri tuwezavyo kuelewa.

Tena, inafurahisha, kwamba hii ni hatua nyingine muhimu ambayo mara nyingi hufundishwa katika madarasa ya hermeneutics au darasa la mbinu za kujifunza Biblia, ambayo unahitaji kuelewa ni aina gani ya fasihi. Kwa hivyo, tunaelewa kwamba hatusomi injili kwa njia ile ile tunasoma barua moja ya Paulo, au hatusomi mashairi ya Agano la Kale kwa njia ile ile tunasoma maandishi ya unabii au maandishi ya hadithi au kitu kama hicho. Lakini kwa mara nyingine tena, hili mara nyingi hupuuzwa au kutoeleweka inapokuja suala la kusoma na kufasiri kitabu cha Ufunuo.

Na ningeshuku kuwa moja ya sababu, labda, ni sababu mbili. Nambari ya kwanza, kwa kweli hatuna mifano mizuri ya kufuata linapokuja suala la kusoma Ufunuo. Na hata Ufunuo unapohubiriwa kutoka kwenye mimbari zetu, tena, mwitikio wa kupuuzwa mara nyingi hushinda.

Kwa kawaida, utasikia mahubiri kwenye sura ya 2 na ya 3, mara moja baada ya muda sura ya 1, na nyakati fulani mtu ataingia katika sura ya 4 na 5, lakini ni mara chache sana unaona kitabu kizima cha Ufunuo kuwa somo la mfululizo wa mahubiri. Inashangaza, nadhani katika kitabu cha Orthodox cha Mashariki, kitabu cha Ufunuo hakina jukumu hata kidogo. Na maandishi ambayo yana jukumu, tena, ni sura ya 2 na 3 au baadhi ya nyimbo au kitu kama hicho.

Kwa hiyo, kwanza kabisa, mara nyingi hatuna mifano mizuri ya jinsi ya kusoma na kufasiri Ufunuo. Ingawa ninapata nyenzo nyingi muhimu zaidi na vitabu vinavyoonekana ambavyo nadhani vinahitaji kujulikana zaidi. Lakini pili ni kwamba hatuna mlinganisho wowote mzuri katika siku zetu za kisasa kwa kitabu cha Ufunuo.

Nitapendekeza wanandoa baadaye ambao wako karibu sana. Lakini ni lini mara ya mwisho uliketi chini na kusoma apocalypse? Au mara ya mwisho ulikaa na kuandika ni lini? Tunasoma barua karibu kila siku. Kwa kawaida sasa huwa katika mfumo wa barua pepe wakati mwingine.

Tumezoea kusoma riwaya na aina za hadithi za fasihi. Wakati mwingine bado tutatamba katika mashairi, kuyasoma au kuyaandika. Lakini kwa kweli hatuna mlinganisho wowote wa karibu katika siku zetu za kisasa na kitabu cha Ufunuo.

Na hilo linaweza kufanya liwe gumu wakati hatuna chochote cha kulinganisha ili kutusaidia kujielekeza kwenye kitabu. Msomi mashuhuri wa uhakiki wa fasihi aitwaye ED Hirsch alisema kuwa maana inafungamana na aina. Kwa hilo, alimaanisha tu kwamba maana katika fasihi yoyote inategemea utanzu wake wa kifasihi, ni aina gani ya fasihi.

Hiyo ndiyo aina, mara nyingi tunafikiria maana kama maneno na sentensi. Lakini aina yenyewe, aina ya fasihi pia hubeba maana. Au kupendekeza maana, jinsi tunapaswa kupata maana kutoka kwa maandishi yenyewe.

Sasa, kupata aina ya fasihi ya Ufunuo sawa hakutusaidii kutatua matatizo yote. Hata watu ambao wanaweza kukubaliana katika aina gani ya fasihi bado hawakubaliani katika jinsi wanavyofasiri vifungu fulani katika Ufunuo na hata kwa ujumla katika kile wanachofanya na Ufunuo. Lakini wakati huo huo, kuelewa aina ya Ufunuo hutusaidia angalau kushuka kwa mguu wa kulia na sio kutoka kwa mguu mbaya.

Hiyo ni, inatusaidia kufanya mwanzo mzuri na kuepuka makosa na makosa katika kujaribu kufasiri kitabu cha Ufunuo. Ndio, Ufunuo bado una mantiki yake, bado una muundo wake wa kipekee na jinsi ulivyowekwa pamoja ambao tunapaswa kuzingatia, ambao sio kila mtu atakubali. Lakini wakati huohuo, kuelewa aina ya fasihi au aina ya fasihi ambayo Ufunuo uliandikwa au ambayo Yohana aliandika kutatusaidia kushuka kwa mguu wa kuume, kupata mwanzo mzuri katika kufasiri na kusoma kitabu cha Ufunuo.

Sasa, leo, ni wazi, tunatengeneza vitambulisho vya aina kila siku. Tunafanya hivyo kwa intuitively. Na mfano rahisi zaidi ambao watu wengi wanapenda kuashiria ni wakati unachukua gazeti la asubuhi.

Ukichukua gazeti lako na kuanza kuvinjari kurasa, unaanza kufanya vitambulisho vya aina bila kujua. Unagundua kuwa unapogeuka kutoka ukurasa wa mbele hadi sehemu ya katuni umefanya mabadiliko makubwa na kuruka katika aina za fasihi. Na kwa matumaini, husomi vichekesho kwa njia ile ile au huvichukulii kwa uzito ule ule, kupata habari sawa, au kuzichukulia kama vile unavyofanya vichwa vya habari vya ukurasa wa mbele.

Wala hutendei vichekesho kwa njia ile ile ambayo utafanya, kurasa kadhaa baadaye kwenye gazeti, kutibu, kwa mfano, matangazo yaliyoainishwa. Unagundua kuwa hii ni aina nyingine ya fasihi ndani ya gazeti hili moja. Na inadai kwamba niisome kwa njia tofauti.

Lakini unafanya hivyo kwa intuitively. Huketi chini na kufikiria, sawa, sasa nimehamia katuni na katuni ina vipengele hivi. Na kwa hivyo, hapa kuna orodha ya kanuni ninazopaswa kufuata katika kutafsiri katuni.

Hufanyi hivyo. Unafanya hivyo kwa ufahamu na intuitively. Tatizo ni pale tunaposhughulika na tanzu za fasihi za kale, hasa zile ambazo ni tofauti sana na zetu au ambazo hazina mfanano wowote na tanzu zetu za kisasa za fasihi.

Je, tunashindanaje na hao? Je, tunakabilianaje na hizo? Na hilo linazua swali basi, ni aina gani ya fasihi kitabu cha Ufunuo? Je, ni aina gani ya utanzu wa fasihi tunapaswa kuutambulisha nayo Ufunuo? Labda kwa usahihi zaidi, angalau kuanza, ni kuuliza, Yohana alikusudia nini na wasomaji wake wa kwanza wangetambua nini zaidi ya uwezekano wa kutambua Ufunuo kwa mujibu wa aina ya fasihi? Yamkini, Yohana, ikiwa tutachukua kwa uzito kwamba Yohana anahutubia makanisa saba ya kihistoria katika Milki ya Kirumi yanayokabili mgogoro wa jinsi wanavyoishi kulingana na imani yao na kama ni sawa kumwabudu Kaisari pamoja na Yesu Kristo. Tukichukulia hilo kwa uzito, lazima Yohana alikuwa akiandika jambo ambalo wangeweza kuelewa kwa kadiri fulani. Na kwa hivyo, ni aina gani ya fasihi ambayo wasomaji wa kwanza wangeweza kutambulisha Ufunuo nayo? Ninapotazama kitabu hiki na ninaposoma yale ambayo wengine wamesema juu ya kitabu hicho na kusoma maelezo na matibabu mengine ya Ufunuo, inaonekana kwamba wengi wamefikia makubaliano kwamba Ufunuo una mchanganyiko wa angalau aina tatu za fasihi.

Na hizo ni tanzu tatu za fasihi ambazo zingejulikana sana katika karne ya kwanza. Na aina hizo ni tu apocalypse, unabii, na barua au waraka. Inafurahisha kwamba ya mwisho kawaida hupuuza.

Lakini apocalypse, unabii, na waraka. Ufunuo unaonekana kuwa mchanganyiko wa angalau hizo tatu. Na sio kwamba John mwenyewe lazima angefikiria kwamba alikuwa akichanganya aina tatu tofauti.

Ni zaidi kwamba kama wasomaji wa Ufunuo, tunaweza kutofautisha aina tatu za fasihi zinazotusaidia kujaribu kuelewa ni aina gani ya kitabu hiki. Na inawasilianaje? Na hiyo inaleta tofauti jinsi gani katika njia tunayopaswa kuisoma? Lakini suala ni kwamba, aina hizi tatu za fasihi, apocalypse, ingawa tutaona katika muda mfupi tu, apocalypse kwa kweli ni zaidi ya jina la kisasa. Haionekani kuwa John au mtu mwingine yeyote alitumia lebo ya apocalypse kurejelea aina fulani ya kitabu. Lakini bado ni lebo muhimu kwa sababu kama tutakavyoona, inaelezea vyema kundi la maandishi ambalo linaonekana kushiriki vipengele na sifa zinazofanana.

Aina inayotambulika ya uandishi inayoweza kutofautishwa na aina zingine za fasihi na maandishi katika karne ya kwanza. Lakini aina hizi tatu za fasihi, apocalypse, unabii, na waraka, barua, zote zilijulikana sana kwa wasomaji wa karne ya kwanza. Na kama vile unapokaa chini na kusoma gazeti na kuruka kutoka vichwa vya habari vya ukurasa wa mbele hadi vichekesho hadi matangazo ya siri, bila kufikiria ni aina gani ya fasihi unayosoma na ni kanuni gani unahitaji kuwezesha kuelewa na kuzisoma, kwa njia hiyo hiyo, wasomaji wa karne ya kwanza wangeelewa na kutambua ni nini walikuwa wakisoma.

Na karibu intuitively, kwa sababu labda wangukuwa wanafahamu aina hizi za kazi. Acha nianze kwa ufupi tu, au nimalizie sehemu hii ya mhadhara kwa kukujulisha kwa ufupi tu apocalypse. Ikiwa ningekuuliza, unafikiria nini unapofikiria neno apocalypse? Nini kinakuja akilini mwako? Leo, kwa kawaida tunatumia neno apocalypse.

Na hii inaweza deni kwa kiasi kikubwa jinsi imekuwa kutumika katika hata lugha zisizo za Kikristo. Lakini kama nilivyosema, apocalypse ni jina ambalo mara nyingi hutumika kwa sinema. Kwa hivyo tunapofikiria juu ya apocalypse, tunafikiria mwisho wa ulimwengu, mwisho fulani mbaya wa ulimwengu wote, maafa fulani ya ulimwenguni pote ya idadi ya apocalyptic.

Kwa hivyo tunapofikiria apocalypse, tunafikiria juu ya maafa ya wakati wa mwisho au tukio ambalo linaleta ulimwengu huu au ulimwengu huu wote mwisho au kitu kama hicho. Ninasadiki kwamba katika karne ya kwanza, wasomaji hawangeelewa hivyo. Katika karne ya kwanza, neno tunalotumia, apocalypse, lingekuwa, neno tunalolitumia, linamaanisha aina ya fasihi ambayo wasomaji wa karne ya kwanza wangeelewa na kuelewa.

Si lazima mwisho wa dunia au mwisho wa janga la historia. Lakini inarejelea aina ya fasihi ambayo wasomaji wa karne ya kwanza wangeelewa. Na katika kikao kijacho basi, nataka kuchukua muda kidogo na kuuliza, apocalypse ni nini? Tena, apocalypse ya lebo ni ya kisasa tunayotumia.

Yohana na watu wa karne ya kwanza hawakuitumia kwa lazima. Lakini ni lebo muhimu kutumia kurejelea aina ya fasihi inayotambulika na ya kipekee. Je, wangeelewa nini kwa aina hii ya fasihi? Ni aina gani ya fasihi tunayoiita apocalypse?

Na tunapaswa kuisoma na kuifasiri vipi?

Huyu ni Dk. Dave Mathewson katika mafundisho yake kuhusu kitabu cha Ufunuo.
Hiki ni kipindi cha 1, Utangulizi na Usuli.